

Zasady przygotowania prac kwalifikacyjnych oraz dyplomowania w Instytucie Bezpieczeństwa i Informatyki

Wstęp

Zasady przygotowania prac kwalifikacyjnych (licencjackich, magisterskich) w Instytucie Bezpieczeństwa i Informatyki (IBiI) mają na celu ujednoczenie i doprecyzowanie reguł, procedur pisania prac pod względem organizacyjno – formalnym i merytorycznym oraz uściślenie zasad dyplomowania. Kwestie nieuregulowane niniejszymi *Zasadami* dyplomant ustala z promotorem pracy.

W celu przygotowania studenta do opracowania pracy kwalifikacyjnej w IBiI organizuje się seminaria dyplomowe prowadzone przez promotorów tych prac. Praca kwalifikacyjna jest integralną częścią programu studiów w IBiI, a jej celem jest stwierdzenie, czy student opanował wiedzę właściwą dla kierunku studiów i specyfiki związanej z daną specjalnością, a także zdolności do formułowania problemów, stosowania metod badawczych czy interpretacji osiągniętych wyników. Ponadto świadczy o umiejętności pisania i redagowania prac o pewnych cechach naukowych, czyli stosowania poprawnego języka, dbania o właściwy układ, logikę i przejrzystość wywodu, umiejętności wykorzystania źródeł wiedzy i kreatywnego wykorzystania wiedzy zdobytej w trakcie studiów oraz przygotowania pracy.

Praca kwalifikacyjna powinna być kompletna pod względem treści, świadczyć o znajomości literatury przedmiotu, a także o umiejętności stosowania właściwego oraz uporządkowanego wywodu. W pracy kwalifikacyjnej student powinien wykazać się umiejętnością wnioskowania, związaną z łączeniem elementów teoretycznych i praktycznych oraz umiejętnością krytycznej analizy i autorskiego ujmowania opisywanej problematyki, samodzielnego wyszukiwania literatury naukowej i posługiwania się nią, a także umiejętności korzystania z materiałów źródłowych. Praca kwalifikacyjna powinna cechować się samodzielnością, pomysłowością i przedstawiać wyniki własnych przemyśleń autora a nie być tylko kompilacją zebranych materiałów źródłowych. Praca kwalifikacyjna winna również świadczyć, iż jej autor reprezentuje poziom wiedzy właściwy dla zdobywanego tytułu licencjata czy magistra.

Problematyka pracy kwalifikacyjnej powinna pozostawać w ścisłym związku z kierunkiem studiów i zainteresowaniami studenta. Temat pracy kwalifikacyjnej ustala promotor wspólnie ze studentem a Rada INoB zatwierdza przedmiotowy temat.

1. Rodzaje prac kwalifikacyjnych

Prace kwalifikacyjne są dokumentami potwierdzającymi pełne wykonanie programu studiów w IBiI, a ich napisanie, obok uzyskania wymaganych programem studiów zaliczeń i pozytywnych ocen z przedmiotów objętych egzaminem, daje podstawę do ubiegania się przez ich autorów, w czasie egzaminu dyplomowego o tytuł licencjata przez studentów studiów pierwszego stopnia oraz magistra przez studentów studiów drugiego stopnia. Prace licencjackie i magisterskie posiadają wiele podobieństwa ale również różnic. Do wspólnych wymagań stawianych tym pracom można zaliczyć: zgodność tematyki z kierunkiem studiów, jasność i zwięzłość oraz spójność logiczną wywodu, zachowanie zasad redakcyjnych czy rzetelność korzystania z dorobku innych autorów.

Praca kwalifikacyjna na studiach pierwszego stopnia (praca licencjacka) jest pisemnym efektem, zaplanowanego przy znacznym udziale promotora pracy, procesu gromadzenia, opracowywania i przetwarzania materiałów. Powinna świadczyć o umiejętności dyplomanta formułowania problemów i założeń badawczych, powinna wskazywać na znajomość podstawowej literatury przedmiotu, umiejętności jej doboru i wykorzystania oraz powoływania się na źródła. Powinna wskazywać na umiejętność analizy i syntezy podstawowych problemów badawczych.

Od autora pracy licencjackiej oczekuje się właściwie zorganizowanego myślenia, uwidocznionego w wywodzie pisarskim wyrażonym logicznym związkiem między tytułem, przedmiotem pracy, pytaniem ogólnym, pytaniami szczegółowymi a układem treści (strukturą) pracy.

Praca licencjacka ma nauczyć rozwiązywania określonej klasy problemów i przedstawienia tego rozwiązania w formie opracowania zwartego, w którym ujęto wyniki działań poznawczych.

Natomiast **praca kwalifikacyjna na studiach drugiego stopnia (praca magisterska)** jest pisemnym raportem z przeprowadzonych badań. Powinna świadczyć o opanowaniu warsztatu pisania pracy o pewnych cechach naukowych a zwłaszcza w zakresie sformułowania hipotezy/hipotez badawczych czy umiejętności stosowania metod badawczych. Ponadto

powinna świadczyć o znajomości literatury przedmiotu, umiejętności jej doboru i wykorzystania oraz analizy i oceny. Wywody prowadzone w pracy magisterskiej powinny być merytorycznie istotne o logicznym toku rozważań, napisanym precyzyjnym i jasnym językiem, przedstawiającym osiągnięcia założonych celów oraz uzyskane wyniki.

Od autora pracy magisterskiej oczekuje się przede wszystkim pomysłowości i samodzielności myślenia, wyrażającej się porządkiem wywodów, wyeksponowaniem przewodniej myśli oraz ładem i krytycznym ujmowaniem treści o charakterze teoretycznym, analityczno-diagnostycznym czy syntetyzująco-projektowo-postulatywnym. Praca magisterska ma nauczyć samodzielnego rozwiązywania określonego problemu i przedstawienia tego rozwiązania w formie opracowania zwartego. Rozwiązanie określonego problemu może polegać np. na: zebraniu i uporządkowaniu zróżnicowanych poglądów na określony temat, ich analizie i ocenie, konfrontacji teoretycznych rozwiązań z ich zastosowaniem w praktyce, porównaniu rozwiązań polskich w obszarze bezpieczeństwa z rozwiązaniami wybranego kraju, próbie własnej kategoryzacji zagrożeń, zdarzeń, zjawisk, czy wykazaniu niekonsekwencji przepisów prawa.

2. Struktura pracy kwalifikacyjnej

Struktura pracy kwalifikacyjnej powinna charakteryzować się prostotą i przejrzystością, logiką dociekań i przedstawienia ich wyników, zachowaniem właściwych proporcji pomiędzy poszczególnymi fragmentami pracy oraz układem treści stanowiącym logiczną całość zawierającą etapowe rozwiązania, sformułowanych problemów badawczych. Każda praca kwalifikacyjna powinna składać się ze: strony tytułowej, spisu treści, wstępu, trzech - czterech rozdziałów, zakończenia, bibliografii oraz wykazu rysunków, tabel, schematów, załączników. Liczba rozdziałów a w ich ramach podrozdziałów powinna zależeć m.in. od rodzaju pracy (praca licencjacka lub praca magisterska), liczby rozpatrywanych problemów, objętości i złożoności merytorycznej materiału. Tytuł rozdziału nie może pokrywać się z tytułem podrozdziału. Rozdziały powinny posiadać charakter **metodologiczny, teoretyczny, analityczno-weryfikujący (empiryczny) czy oceniająco, prognostycznie, postulatywny**. Ilość rozdziałów, ich charakter i układ należy dostosować do rodzaju pracy i jej tematu.

Wstęp pracy winien zarysować ogólne tło badanego problemu, wskazać motyw wyboru tematu pracy, ogólnie przedstawiać aktualny stan wiedzy dotyczący danego problemu, będącego przedmiotem rozważań w pracy, powinien być opracowany na podstawie literatury

przedmiotu. Należy również przedstawić zawartość poszczególnych rozdziałów pracy oraz można zaprezentować ocenę literatury przedmiotu badań.

Rozdział metodologiczny powinien zawierać genezę wyboru tematu i uzasadnienie jej tytułu, przedmiot i cel pracy, problem badawczy i problemy szczegółowe, hipotezę badawczą, wykorzystane metody badawcze, techniki oraz narzędzia badawcze i ewentualnie ograniczenia badawcze. Wskazaniem jest omówienie podstawowych pojęć, można również uwzględnić opis etapów badań. W pracy licencjackiej, która nie musi zawierać pierwiastka naukowości, w przeciwieństwie do pracy magisterskiej, można nie uwzględnić części elementów metodologicznych np. hipotezy badawczej. Jeżeli dyplomant rezygnuje w swojej pracy z rozdziału metodologicznego, niezbędnym jest aby elementy metodologiczne uwzględnić we Wstępie pracy.

Rozdział teoretyczny powinien koncentrować się na analizie stanu wiedzy, na problemie wynikającym z tematu pracy. Opracowuje się go na podstawie studiów literatury fachowej. Jest to rozdział, w którym musi zostać potwierdzone dobre rozpoznanie literatury przedmiotu przez dyplomanta, a także umiejętność korzystania z materiałów źródłowych. Rozważania podjęte w tym rozdziale powinny również potwierdzić znajomość aktualnego stanu wiedzy dotyczącego problematyki określonej tematem pracy. Bez niej bowiem nie może być mowy o poprawnym rozwiązaniu problemów pracy oraz osiągnięciu jej założonych celów. Rozdział ten powinien mieć także w pewnej części charakter krytycznej analizy rozważanych problemów, zwłaszcza w pracy magisterskiej.

W rozdziale analityczno-weryfikującym należy wykazać związki i zależności zachodzące pomiędzy analizowanymi faktami, zjawiskami i procesami, na podstawie diagnozy problemu, która sprowadza się do określenia stanu badanej rzeczywistości we współczesnych (aktualnych) uwarunkowaniach środowiska bezpieczeństwa.

W rozdziale mającym charakter **oceniający, prognostyczny albo postulatyczny** autor pracy powinien przedstawić ocenę fragmentu rzeczywistości lub sposób w jaki będą kształtowały się w przyszłości procesy czy zdarzenia, albo jak powinien wyglądać proces doskonalenia fragmentu rzeczywistości – organizacja i funkcjonowanie systemu bezpieczeństwa w różnych sytuacjach, proponowany system prawny, system kierowania, wykonawczy czy ich elementy itp.

Zakończenie powinno zawierać syntetyczne wnioski dotyczące całości rozważań, a w ślad za tym sformułować określone postulaty dotyczące kwestii będących przedmiotem rozważań. W zakończeniu dyplomant musi w sposób jednoznaczny odpowiedzieć na pytania czy cel pracy został osiągnięty a jeżeli nie, należy wyjaśnić, dlaczego tak się stało. Przedstawić czy hipoteza badawcza została potwierdzona lub też nie (zwłaszcza w pracy magisterskiej), które problemy badawcze udało się rozwiązać, a które wymagają dalszych dociekań. Ponadto należy ocenić efektywność zastosowanych metod badawczych, przedstawić syntetyczne wnioski z pracy oraz zaproponować postulaty dotyczące poprawy badanej rzeczywistości.

Szczególnie istotne jest podkreślenie własnych dokonań autora.

Dopełnieniem podjętych badań w pracy promocyjnej powinna być **Bibliografia**, którą umieszcza się po Zakończeniu. W pracy licencjackiej bibliografia winna wynosić co najmniej 30 pozycji a pracy magisterskiej 40 pozycji. Bibliografię umieszcza w następującym układzie:

□ Akty prawne i dokumenty, □

Pozycje zwarte i periodyczne, □

Strony internetowe.

Bibliografia powinna być sporządzona w kolejności alfabetycznej i powinna wyglądać następująco: nazwisko autora, inicjał (inicjały) imienia (przecinek), *tytuł pozycji napisany kursywą* (przecinek), wydawnictwo, miejsce i rok wydania (kropka). Akty prawne należy zamieszczać w kolejności ich ważności.

Po bibliografii powinno się umieszczać **Wykaz schematów, tabel, wykresów i załączników**.

Struktura pracy kwalifikacyjnej w INoB, w zależności od podjętego przez dyplomanta tematu, może być różna od zalecanych w niniejszych *Zasadach przygotowania prac kwalifikacyjnych oraz dyplomowania w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie*, ale zawsze musi być uzgodniona z promotorem.

3. Wymogi edytorskie i redakcyjne pracy kwalifikacyjnej

Praca kwalifikacyjna powinna być napisana w formacie A4, oprawiona oraz opisana zgodnie z wzorem - załącznik 1. Na drugiej stronie pracy umieszcza się Spis treści a na kolejnej umieszcza się Wstęp. Rozdziały i podrozdziały pracy, opatrzone pogrubionymi tytułami należy rozpoczynać od nowych stron, wskazanym jest zachować odstęp między rozdziałem a

podrozdziałem - 1 spację. Numeracja rozdziałów i podrozdziałów powinna być ciągła, hierarchiczna, zapisywana cyframi arabskimi zgodnie z następującym przykładem:

1(tytuł rozdziału, rozmiar - 14)

1.1.(tytuł podrozdziału pierwszego rzędu, rozmiar - 12)

1.2. ...

1.2.1.(tytuł podrozdziału drugiego rzędu, rozmiar - 12)

1.2.2. ...

1.3. ...

2(tytuł drugiego rozdziału - rozmiar - 14)

2.1. ...

2.1.1.

Objętość pracy licencjackiej powinna wynosić 50-70 stron a magisterskiej 70-100 stron. Należy podkreślić, że większa liczba stron w pracy nie obniża jej wartości, jednakże należy dbać o zachowanie proporcji objętości pomiędzy rozdziałami i podrozdziałami. Wszystkie strony pracy należy ponumerować (numeracja stron w stopce wyrównana do prawej, czcionka o rozmiarze 12), pierwszą stroną jest strona tytułowa pracy dyplomowej, bez numeru. Podane numery stron w Spisie treści muszą pokrywać się z zawartością pracy.

Podstawowe wymogi edytorskie dla tekstu podstawowego to: czcionka – Time New Roman, rozmiar - 12, odstęp między wierszami (interlinia) – 1,5, wyrównywanie – obustronne, akapit – 1,25 cm, marginesy - górny 2,5 cm, dolny 2,5 cm, lewy 3 cm, prawy 2 cm. Natomiast do przypisów dolnych: czcionka – Time New Roman – rozmiar 10, interlinia – pojedyncza oraz wyrównywanie – obustronne. Przy pisaniu tytułów, podtytułów rozdziałów i tytułów ilustracji (tabel, schematów, wykresów) nie stosujemy skrótów, nie stawiamy kropki – wyraz w tytułach nie dzieli się. Wyróżnienia w tekście – podkreślenia, kursywę, pogrubienia, spacje, wyróżnione w tekście słowa, zdania nie obejmujemy cudzysłowami (z wyjątkiem przytoczeń opisanych kursywą). Cytaty – dosłowne przytaczanie cudzego tekstu lub cudzej wypowiedzi należy zaznaczać w tekście poprzez wyróżnienie oraz w cudzysłowie. Przy cytatach powinno być podane źródło w formie przypisu, z którego pochodzą.

Przypisy – umożliwiają udokumentowanie faktu wykorzystania cudzego dorobku intelektualnego oraz własnych źródeł informacji. W przypisach najczęściej umieszcza się opis źródeł, z których zaczerpnięto cytaty lub informacje podane w tekście. Poniżej przedstawiono

przykłady stosowania przypisów źródłowych oraz tytułów i źródeł pod rysunkami, schematami i tabelami:

1. Przypis bibliograficzny wydawnictw zwartych powinien zawierać kolejno: inicjały imion (kropka) i nazwisko (przecinek), *tytuł zapisany kursywą* (przecinek), nazwę wydawnictwa (przecinek), miejsce i rok wydania (przecinek), numer strony (kropka).

Np. **J. Penc**, *Kreowanie sukcesu firmy*, Difin, Warszawa 2011, s. 28.

2. Przypis bibliograficzny artykułu, rozdziału zamieszczonego w dziełach zbiorowych powinien zawierać kolejno: inicjały imion (kropka) i nazwisko (przecinek) autora artykułu, *tytuł artykułu napisany kursywą* (przecinek), [w:] inicjały imion (kropka) i nazwisko (red.) (przecinek), *tytuł dzieła napisany kursywą*, nazwę wydawnictwa (przecinek), miejsce i rok wydania (przecinek), nr strony (kropka).

Np. **P. Ochwadowski**, **M. Sęk**, *Możliwości wykorzystania muzykoterapii w profilaktyce i resocjalizacji*, [w:] **M. Konopczyński** (red.), *Kultura i resocjalizacja*, Difin, Warszawa 2006, s. 196.

3. Przypis ze strony internetowej powinien zawierać kolejno: inicjały imion (kropka) i nazwisko autora artykułu (przecinek), *tytuł artykułu pisany kursywą* (przecinek), nr strony (w przypadku dokumentów pdf – jeśli podano), data dostępu (kropka).

Np. **M. Prensky**, *Digital natives – digital immigrants*, s. 3,
<http://www.marcprensky.com>

/writing/ Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1 .pdf [dostęp 1.03.2019].

.Przypis dotyczący aktu prawnego należy zamieszczać według wzoru:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U. 2013, nr 97, poz. 393), art. 3.

4. W przypadku cytowania tego samego dzieła wielokrotnie, należy podać pełny przypis za pierwszym razem. Przy kolejnych cytowaniach należy podać: inicjały imion (kropka) i nazwisko (przecinek), *część tytułu pisany kursywą (wielokropek)*... (przecinek), dz. cyt./ art. cyt. (przecinek), strona (kropka).

Np. **J. Penc**, *Kreowanie sukcesu ...*, dz. cyt., s. 28.

P. Ochwadowski, **M. Sęk**, *Możliwości wykorzystania muzykoterapii...*, art. cyt., s. 196.

5. W przypadku cytowania tego samego dzieła w dwóch (lub więcej) kolejnych przypisach, należy podać pełny przypis za pierwszym razem. W następnym przypisie należy podać: Ibidem (przecinek), numer strony (kropka).

Np. **Tamże, s. 196.**

6. Przypisy bibliograficzne artykułów zawartych w czasopismach powinny zawierać: inicjały imienia (kropka) i nazwisko autora artykułu (przecinek), *tytuł artykułu napisany kursywą* (przecinek), tytuł czasopisma w cudzysłowie i rok wydania (przecinek), numer czasopisma (przecinek), strona (kropka).

Np. **D. Kowalski, *Kreowanie sukcesu firmy*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa” 2002, nr 7, s. 13.**

7. Powyższe wskazówki dotyczą także podawania źródeł pod rysunkami, schematami i tabelami (lub – Źródło: opracowanie własne.).

8. W przypadku zamieszczania rysunku, schematu, tabeli itp., należy zamieścić tytuł nad rysunkiem, natomiast źródło pod rysunkiem (rozmiar - 10).

Rys. 1. Elementy składowe jakości uczelni

Źródło: opracowanie własne na podstawie: R. Figlewicz, *Kompleksowe zarządzanie jakością kształcenia w szkolnictwie wyższym na przykładzie Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi*, Łódź 2002, s. 124.

Tab. 1. Zadania podmiotu bezpieczeństwa

Źródło: opracowanie własne.

4. Obowiązki promotora i dyplomanta

W IBiI student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem nauczyciela akademickiego (promotora), posiadającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego. Rada IBiI może powierzyć opiekę nad pracą dyplomową i prowadzenie seminariów dyplomowych nauczycielowi akademickiemu ze stopniem doktora. W związku z dłuższą nieobecnością promotora w pracy lub w przypadku innych ważnych okoliczności, Dyrektor Instytutu wyznacza nowego promotora. Promotor ocenia i przyjmuje pracę dyplomową ale również sprawdza jej autentyczność, w tym przy użyciu informatycznego systemu antyplagiatowego (dyplomant wyraża zgodę na poddanie pracy procedurze antyplagiatowej – załącznik 2). Pracę dyplomową przyjętą przez promotora ocenia recenzent wyznaczony przez dyrektora instytutu.

Obowiązki **promotora** w przygotowaniu i redagowaniu pracy kwalifikacyjnej sprowadzają się do kierowania pracami dyplomanta poprzez udzielanie mu niezbędnych wskazówek merytorycznych, metodycznych i redakcyjnych oraz systematycznego sprawdzania i zatwierdzania kolejnych etapów pracy a zwłaszcza:

- ustalenia ze dyplomantem tematu pracy dyplomowej zgodnie z kierunkiem i specjalnością studiów dyplomanta,
- udzielania dyplomantowi pomocy merytorycznej w procesie tworzenia koncepcji pracy,
- pomoc dyplomantowi we wszystkich kluczowych momentach, w których należy podejmować decyzje, stawiać tezy, planować badania, czy też opracowywać ich wyniki,
- udzielania dyplomantowi regularnych i terminowych konsultacji,
- zatwierdzania wszystkich elementów pracy, zarówno na etapie zapoznawania się z literaturą przedmiotu, prowadzenia badań, opracowywania ich wyników jak i redagowania pracy dyplomowej,
- przyjęcia pracy dyplomowej i wyrażenie zgody na skierowanie jej do recenzenta.

Promotor wystawia ocenę pracy dyplomowej biorąc pod uwagę: poprawność merytoryczną i metodologiczną pracy, sposób prezentacji wyników badań, poprawność i poziom rozwiązania problemów oraz systematyczność i samodzielność dyplomanta.

Student IBiI ma prawo do wyboru, w miarę możliwości organizacyjnych IBiI, nauczyciela akademickiego, pod którego kierunkiem będzie wykonywał pracę dyplomową,

oraz tematu pracy, jak również do zaproponowania jako tematyki pracy zagadnień opracowywanych przez siebie w ramach studenckiego ruchu naukowego. Dyplomant nigdy nie prowadzi badań bez uzgodnienia ich z promotorem, w szczególności dotyczy to zastosowania narzędzi badawczych. Za nadużycie cudzych wytworów, które mogą być podstawą posądzenia o plagiat, odpowiada autor pracy. Do podstawowych obowiązków dyplomanta należy:

- korzystanie z pomocy merytorycznej promotora w zakresie formułowania tematu pracy, opracowania koncepcji pracy dyplomowej, doboru metod i technik badawczych oraz realizacji jej etapów,
- terminowe wykonywanie pracy dyplomowej oraz składanie sprawozdań i przedstawianie promotorowi cząstkowych rezultatów z przeprowadzonych prac, zgodnie z ustalonym harmonogramem,
- terminowe konsultowanie z promotorem poszczególnych etapów wykonywanej pracy,
- informowanie promotora o wszystkich problemach związanych z pracą dyplomową i sposobach pozyskiwania danych do pracy,
- złożenie w jednostce właściwej do spraw obsługi studenta w postaci wydruku na papierze oraz w wersji elektronicznej pisemnej pracy dyplomowej, zatwierdzonej przez promotora, nie później niż do końca ostatniego semestru studiów zgodnie z obowiązującą w danym roku akademickim organizacją, określoną decyzją rektora.

W procesie przygotowania i redagowania pracy kwalifikacyjnej dyplomant powinien posiadać swoje koncepcje i umieć przekonać do nich promotora, który winien przyjmować i akceptować trafne argumenty dyplomanta. Ponadto powinien nie ograniczać się do nakazów, lecz przekonywać dyplomanta merytorycznym wyjaśnieniami.

5. Organizacja i przebieg egzaminu dyplomowego

Studia pierwszego i drugiego stopnia w IBI kończą się egzaminem dyplomowym.

Warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest:

- zaliczenie wszystkich obowiązkowych kursów i praktyk objętych programem danych studiów,

- uzyskanie przewidzianej programem studiów liczby punktów ECTS, pomniejszonej o liczbę punktów przypisanych pracy dyplomowej i egzaminowi dyplomowemu,
- uzyskanie dwóch pozytywnych ocen (promotora i recenzenta) z pracy dyplomowej a w przypadku jednej negatywnej oceny o dopuszczeniu do egzaminu dyplomowego decyduje dyrektor instytutu, po zasięgnięciu opinii dodatkowego recenzenta.

Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i odbywa się przed komisją powołaną przez dyrektora instytutu. W skład komisji wchodzi: przewodniczący – wyznaczony przez dyrektora instytutu, promotor pracy dyplomowej oraz jej recenzent – przy czym przynajmniej jeden z członków komisji musi posiadać stopień naukowy doktora habilitowanego bądź tytuł naukowy. Egzamin dyplomowy winien odbyć się w okresie nie dłuższym niż miesiąc od daty złożenia pracy dyplomowej, ale nie później niż do dnia 31 października.

Na egzaminie dyplomowym student powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami z zakresu tematyki pracy dyplomowej, ogólną wiedzą z zakresu treści kierunkowych oraz szczegółową w zakresie obranej specjalności. Podczas egzaminu student prezentuje swoją pracę dyplomową w ramach krótkiego, ok. 5 minutowego omówienia przedmiotu badań i zakresu pracy, rozwiązywanych problemów badawczych, zastosowanych metod badawczych oraz sformułowanych wniosków i ocen końcowych. Przedmiotowa prezentacja pracy dyplomowej może być zrealizowana z wykorzystaniem środków multimedialnych. Następnie student odpowiada na co najmniej trzy pytania, z których pierwsze jest losowane i jest opracowane na podstawie listy zagadnień ogólnych (zakładka „Studia”), drugie jest losowane i jest opracowane na podstawie listy zagadnień właściwych dla obranej przez studenta specjalności, a trzecie pytanie dotyczy problematyki bezpośrednio związanej z treścią przygotowanej przez studenta pracy dyplomowej. W przypadku gdy na kierunku studiów nie ma podziału na specjalności student otrzymuje dwa pytania z toku studiów opracowane na podstawie listy zagadnień dla danego kierunku (zakładka „Studia”). Pytanie trzecie powinno być wcześniej uzgodnione przez członków komisji egzaminacyjnej.

Komisja egzaminacyjna ustala ostateczną ocenę pracy dyplomowej oraz ocenę z egzaminu dyplomowego. Na ocenę końcową zamieszczoną w dyplomie jako wynik ukończenia studiów składa się:

- 50 % średniej arytmetycznej ocen z egzaminów oraz wskazanych w programie studiów kursów niekończących się egzaminem oraz praktyk zawodowych,

- 25% oceny pracy dyplomowej,
- 25% oceny egzaminu dyplomowego.